

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI

Yeni Koronavirüs (2019-nCoV)

● | Veliler

● | Öğrenciler

● | Öğretmenler

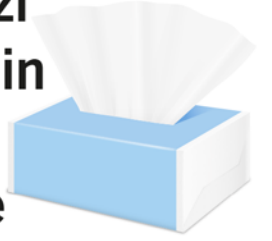
Yeni Koronavirüs (2019-nCoV)

enfeksiyonu riskinizi azaltın

Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 sn boyunca yıkayın, su veya sabunun olmadığı durumda alkol bazlı el antiseptiği kullanın

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağızınızı tek kullanımlık kağıt mendil ile örtün. Kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içini kullanın. Mendili derhal çöp kutusuna atın ve ellerinizi su ve sabunla yıkayın

Soğuk algınlığı veya grip benzeri semptomları olan kişiler ile 1 metreden yakın temastan kaçının

Yeni Koronavirüs (2019-nCoV) enfeksiyonu, influenza virüsünün neden olduğu griple karıştırılmamalıdır.

(Gripte kullanılan antiviral tedaviler etkili değildir.)

Ellerinizi sık yıkayınız

✓ Öksürük ve hapşırık sonrası

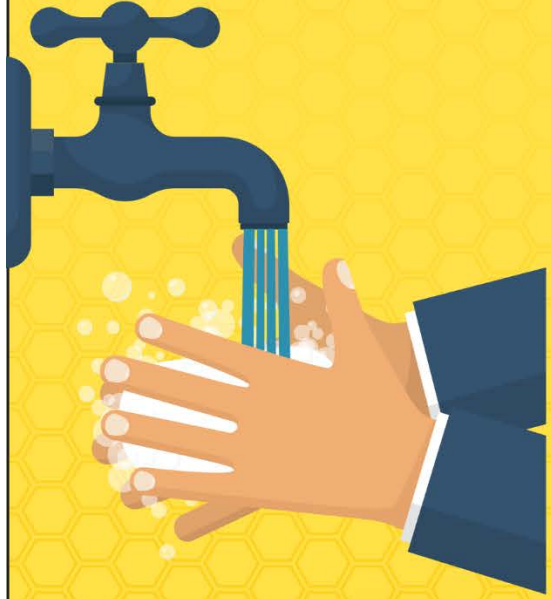
✓ Yemek hazırlamadan önce ve hazırladıktan sonra

✓ Yemek yemeden önce

✓ Tuvalete girerken ve çıkınca

✓ Eller görünür şekilde kirlendiğinde

✓ Canlı veya ölü hayvanlarla temas sonrasında

**Ateşiniz varsa veya öksürüyorsanız
seyahatinizi erteleyiniz.**

**SEYAHAT
EDERKEN
SAĞLIĞINIZI
KORUYUN**

**Son 14 gün içinde Çin başta olmak üzere
koronavirüs enfeksiyonu görülen ülkeden
geldiyseniz;**

**Ateşiniz varsa, öksürüyorsanız ve nefes
almada zorluk çekiyorsanız maske takarak
sağlık kurumuna başvurunuz ve hekiminize
son seyahatiniz hakkında bilgi veriniz**

2019-nCoV Sık Sorulan Sorular

1. Coronavirusler nedir?

Soğuk algınlığına neden olan coronavirusler her yıl genellikle mevsimsel grip döneminde görülmektedir. İnsanlarda dolaşımda olan ve çoğu soğuk algınlığına neden olan Coronavirus alt tipleri HCoV-229E, HCoV-OC43, HCoV-NL63 ve HKU1-CoV'dir. Ayrıca Coronavirusler, Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV) ve Ağır Akut Solunum Sendromu (SARS-CoV) gibi ağır hastalıklara da sebep olmuştur.

2. SARS ve MERS-CoV hala görülmekte midir?

SARS'a karşı alınan önlemler sayesinde halen SARS görülmemektedir. MERS'e karşı alınan önlemler ile de hastalığın görülme sıklığı azalmıştır. Ülkemizde 2014 yılında görülen tek bir MERS-CoV vakası vakası olmuştur, bunun dışında halen başka bir vaka görülmemiştir.

3. Coronaviruslerin kaynağı nedir ve nasıl bulaşır?

Coronaviruslerin kaynağı hayvanlardır (zoonotik). İlk kaynak hayvanlar olmakla birlikte, sonrasında insandan insana geçen solunum yolu enfeksiyonuna neden olabilmektedir.

Detaylı araştırmalar sonucunda, SARS-CoV'un misk kedilerinden, MERS-CoV'un ise tek hörgüçlü develerden insanlara bulaştığı ortaya çıkmıştır. Henüz insanlara bulaşmamış olan ancak hayvanlarda saptanan birçok coronavirus mevcuttur.

4. Yeni Coronavirus (2019-nCoV) nedir?

Yeni Coronavirus (2019-nCoV); daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir Coronavirus alt tipidir ve 7 Ocak 2020'de tanımlanmıştır.

5. Yeni Coronavirus (2019-nCoV) Hastalığı ilk olarak ne zaman bildirilmiştir?

Yeni Coronavirus (2019-nCoV) Hastalığı'nın ilk bildirimleri DSÖ tarafından, 31 Aralık 2019'da Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde etiyojisi bilinmeyen pnömoni vakaları olarak yapılmıştır.

6. Yeni Coronavirusun (2019-nCoV) kaynağı nedir?

Yeni Coronavirusun (2019-nCoV) kesin kaynağı bilinmemektedir. Erken dönemde bildirilen ilk olguların Çin'in Wuhan kentinin güneyindeki Wuhan Güney Çin Deniz Ürünleri Şehir Pazarı (evcil ve vahşi farklı hayvan türleri satılan bir balık ve canlı hayvan pazarı) çalışanlarında bildirilmesi, virüsün muhtemelen bir hayvan kaynağından ortaya çıktığını düşündürmektedir.

7. Yeni Coronavirusun (2019-nCoV) nasıl bulaşır?

Bulaşma şekli tam olarak bilinmemektedir. Hayvandan insana bulaşma yanında; insandan insana da bulaştığı anlaşılmıştır. Damlacık yoluyla bulaştığı varsayılmaktadır.

8. Yeni Coronavirusun (2019-nCoV) kuluçka (inkübasyon) süresi ne kadardır?

Virüsün kuluçka süresi net olarak bilinmemektedir. 2-14 gün arasında olduğu düşünülmektedir.

2019-nCoV Sık Sorulan Sorular

9. Yeni Coronavirusun (2019-nCoV) neden olduğu semptomlar ve komplikasyonlar nelerdir?

Asemptomatik (bulgusu olamayan) olguların olabileceği bildirilmekle birlikte, bunların oranı bilinmemektedir. En çok karşılaşılan semptomlar ateş, öksürük ve solunum sıkıntısıdır. Ancak şiddetli olgularda pnömoni, ağır akut solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir.

10. Yeni Coronavirus (2019-nCoV) hastalığı kimlerde daha ağır seyretmektedir?

Eldeki veriler, yaşlı ve eşlik eden hastalığı olanlarda daha ağır seyrettiğini göstermektedir.

11. Türkiye’den bildirilen enfekte Yeni Coronavirus (2019-nCoV) vakası mevcut mudur?

Yeni Coronavirus (2019-nCoV) enfeksiyonunun yoğun olarak görüldüğü bölgelerden ülkemize gelen ve herhangi bir solunum yolu semptomu gösteren kişiler, uygun şartlarda izole edilerek hastalık olasılığı açısından değerlendirilmekte ve solunum numunesi alınmaktadır. Bu kapsamda değerlendirilen vakalarda şu ana kadar Yeni Coronavirus (2019-nCoV) hastalığı saptanmamıştır.

12. Sağlık Bakanlığı’nın bu konuda yaptığı çalışmalar nelerdir?

Bakanlığımız tarafından hastalıkla ilgili dünyadaki gelişmeler ve hastalığın uluslararası yayılımı yakından takip edilmektedir. Hastalığın yayılımına yönelik ilk haberlerin alınmasının ardından hastalık yakından takip edilmeye başlanmıştır. Yeni Coronavirus (2019-nCoV) hastalığına yönelik Risk Değerlendirme ve Bilim Kurulu toplantıları yapılmıştır. Konunun tüm tarafları (THY, Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Kamu Hastaneleri Genel müdürlüğü, gibi tüm paydaşlar) sürece dahil ederek olay takip edilmeye ve toplantılar yapılmaya devam edilmektedir. 7/24 çalışma esasına göre ekip oluşturulmuştur. Ülkemizde, Dünya Sağlık Örgütü’nün önerileri ile paralel olarak gerekli önlemler alınmıştır. Havalimanları ve deniz giriş noktaları gibi Ülkemizin giriş noktalarında riskli bölgelerden gelebilecek hasta yolcuların tespitine yönelik önlemler alınmış ve hastalık şüphesi varlığında yapılması gerekenler belirlenmiştir. Hastalığa yönelik tanı, olası vakada uygulanacak prosedürler, korunma ve kontrol önlemleri ile ilgili bir rehber hazırlanmıştır. Tespit edilen vakalara yönelik yönetim algoritmaları oluşturulmuştur ve ilgili tarafların görev ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Rehberde ayrıca vaka görülen ülkelere gidecek veya oralardan gelecek kişilerin yapması gerekenler de yer almaktadır. Sürekli güncellenen bu rehber Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü’nün resmi web sitesinden ulaşılabilir. Ayrıca olası vaka tanımına uyan kişilerden solunum yolu numunesi alınarak numune sonucu çıkana kadar sağlık tesisi koşullarında izole edilmektedir.

13. Yeni Coronavirus (2019-nCoV) aşısı var mıdır?

Hayır, henüz geliştirilmiş bir aşısı bulunmamaktadır.

14. Hastalığa Yakalanmamak İçin Öneriler Nelerdir?

Akut solunum yolu enfeksiyonlarının genel bulaşma riskini azaltmak için önerilen temel ilkeler Yeni Coronavirüs (2019-nCoV) için de geçerlidir. Bunlar;

2019-nCoV Sık Sorulan Sorular

- El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.
- Hasta insanlarla temastan kaçınmalıdır (mümkün ise en az 1 m uzakta bulunulmalı).
- Özellikle hasta insanlarla veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra eller sık sık yıkanmalıdır.
- Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.

15. Çin gibi hasta yoğunluğunun fazla olduğu ülkelere yolculuk yapmak zorunda olan kişiler hastalıktan korunmak için neler yapmalı?

Akut solunum yolu enfeksiyonlarının genel bulaşma riskini azaltmak için önerilen temel ilkeler Yeni Coronavirüs (2019-nCoV) için de geçerlidir. Bunlar;

- El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.
- Hasta insanlarla temastan kaçınmalıdır (mümkün ise en az 1 m uzakta bulunulmalı).
- Özellikle hasta insanlarla veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra eller sık sık yıkanmalıdır.
- Hastaların yoğun olarak bulunması nedeniyle mümkün ise sağlık merkezlerine gidilmemeli, sağlık kuruluşuna gidilmesi gereken durumlarda diğer hastalarla temas en aza indirilmelidir.
- Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.
- Çiğ veya az pişmiş hayvan ürünleri yemekten kaçınılmalıdır. İyi pişmiş yiyecekler tercih edilmelidir.
- Çiftlikler, canlı hayvan pazarları ve hayvanların kesilebileceği alanlar gibi yüksek riskli alanlardan kaçınılmalıdır.
- Seyahat sonrası herhangi bir solunum yolu semptomunuz olursa doktorunuza seyahat öykünüz hakkında bilgi veriniz.

16. Diğer ülkelere yolculuk yapacak kişiler hastalıktan korunmak için neler yapmalı?

Akut solunum yolu enfeksiyonlarının genel bulaşma riskini azaltmak için önerilen temel ilkeler Yeni Coronavirüs (2019-nCoV) için de geçerlidir. Bunlar;

2019-nCoV Sık Sorulan Sorular

- El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.
- Hasta insanlarla temastan kaçınmalıdır (mümkün ise en az 1 m uzakta bulunulmalı).
- Özellikle hasta insanlarla veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra eller sık sık yıkanmalıdır.
- Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.
- Çiğ tüketilen yiyecekler yerine pişmiş yiyecekler tercih edilmelidir.

17. Hastalık tanısı için Ülkemizde neler yapılmaktadır?

Güncellenen vaka tanımları doğrultusunda 2019-nCoV hastalığı olası olan kişilerden numune alınmakta ve tanıyı teyit için gerekli incelemeler yapılmalıdır. Hastalık olasılığının düşünüldüğü kişilerden solunum yolu örneği alınarak Sağlık Bakanlığı laboratuvarlarında değerlendirilmektedir. Laboratuvarlarda solunum yolu numunelerinde önce pancoronavirüs testi yapılmakta, pozitif çıkan numunelerde sekans analizi yapılarak hastalığın tanısı net olarak konulabilmektedir.

18. Çin'den gelen paket ya da ürünlerden Coronavirus bulaşma riski var mıdır?

Genel olarak bu virüslerin yüzeylerde canlı kalabilme şansları çok düşük olduğu için paket veya kargo ile bulaşma olması beklenmemektedir.

19. Ülkemizde yeni Coronavirus hastalık riski var mı?

İçinde bulunduğumuz yüzyılda ulaşım olanaklarının artması ve vaka görülen ülkelerle olan ticari ve kültürel ilişkiler dikkate alındığında Dünya'daki birçok ülke gibi ülkemizde de vakaların görülme ihtimali bulunmaktadır.

20. Çin'e seyahat kısıtlaması var mıdır?

Şu an için Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından şu an için Çin'e herhangi bir seyahat kısıtlaması olmamakla birlikte gerekli olmadıkça riskli bölgelere gidilmemesi önerisi bulunmaktadır. Öte yandan, Çin yönetimi, enfeksiyonun yayılımını engellemek için vakaların yoğun görüldüğü Wuhan bölgesine giriş çıkışı durdurmuştur. Bu nedenle Çin devleti tarafından yapılacak kısıtlamalar göz önünde bulundurularak seyahat planı yapılması önerilir.

Ayrıca Dışişleri Bakanlığımız resmi internet sayfasında 27 Ocak 2020 tarihli "Çin için Seyahat Uyarısı" duyurusu yer almaktadır.

21. Tur araçları nasıl temizlenmeli?

Bu araçların iyi havalandırılması ve standart genel temizliğin yapılması önerilmektedir.

2019-nCoV Sık Sorulan Sorular

- Araçların, kullanım sırasında, sık olarak taze hava ile havalandırılması sağlanmalıdır. Araç klimatizasyonunda, havanın dışarıdan alınan hava ile ısıtılması ve soğutulması tercih edilmelidir. Araç içerisinde havanın araç içi dönüşümü kullanılmamalıdır.
- Araçların, standart genel temizliğinin mümkün ise her kullanım sonrasında yapılması önerilmektedir.
- Misafirlerin, kişisel eşyalarını, örneğin valizlerini taşıyan kişilerin, virüs uzun süre cansız yüzeylerde yaşayamayacağı için hastalık varlığında dahi bulaştırıcı olması (hastalık yayılımında risk yaratması) beklenmemektedir. Ancak, genel olarak bu tür işlemler sonrasında derhal eller yıkanmalı veya el antiseptiği ile el temizliği sağlanmalıdır.
- Hastalığın yoğun olduğu bölgelerden gelen misafirler bulunması durumunda, misafirler arasında, ateşi olan, hapşırık, öksürüğü olan olur ise, ona maske takılması ve sürücünün de kendini koruması için maske takması tercih edilir. 112 aranılarak bilgi verilmesi ve yönlendirilen sağlık kuruluşuna öncesinde haber verilerek gidilmesi sağlanmalıdır.

22. Otelerde alınması gereken önlemler nelerdir?

Virüs uzun süre cansız yüzeylerde yaşayamayacağı için konaklama tesislerinde standart temizlik önlemleri uygundur.

El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağızın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.

Virüs uzun süre cansız yüzeylerde yaşayamayacağı için hastanın valizlerini taşıyan kişilere bulaş beklenmemektedir.

Erişilebilir yerlere alkollü el antiseptiği konulması uygundur.

23. Havaalanı çalışanlarının alması gereken önlemler nelerdir?

Genel enfeksiyondan korunma önlemleri alınmalıdır.

El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağızın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.

Virüs uzun süre cansız yüzeylerde yaşayamayacağı için hastanın valizlerini taşıyan kişilere bulaş beklenmemektedir.

2019-nCoV Sık Sorulan Sorular

Erişilebilir yerlere alkollü el antiseptiği konulması uygundur.

24. Turistlerin geldiği restoranlarda, mağazalarda çalışanlar ne gibi önlemler almalıdır?

Genel enfeksiyondan korunma önlemleri alınmalıdır.

El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.

Virüs uzun süre cansız yüzeylerde yaşayamayacağı için bulaş beklenmemektedir.

Sık el yıkama ve erişilebilir yerlere alkollü el antiseptiği konulması uygundur.

25. Turistlerle aynı oteli veya restoranı kullanan kişilerde risk var mıdır?

Genel enfeksiyondan korunma önlemleri alınmalıdır.

El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

Eller yıkanmadan ağız, burun ve gözlerle temas edilmemelidir.

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.

Vaka olması durumunda yapılacak işlemler sağlık çalışanları tarafından planlanacaktır.

26. Genel enfeksiyondan korunma önlemleri nelerdir?

El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el dezenfektanı kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

Öksürme veya hapşırma sırasında burun ve ağzın tek kullanımlık kağıt mendil ile örtülmesi, kağıt mendilin bulunmadığı durumlarda ise dirsek içinin kullanılması, solunum hijyen önerilerine dikkat edilmesi, mümkünse kalabalık yerlere girilmemesi, eğer girmek zorunda kalınıyorsa ağız ve yüzün kapatması, mümkünse tıbbi maske kullanması önerilmektedir.